

Lublin, 20 lipca 2020 r.

W imieniu
Zespołu Badawczego Uczelni
Instytutów Badawczych i Branżowych,
Usługodawców zabiegów ochrony biologicznej
Producentów środków biologicznych
Polskich Organizacji Producentów roślin rolniczych i ogrodniczych.

Pan
Jan Krzysztof Ardanowski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

zwracamy się z prośbą o podjęcie działań zmierzających do zwiększenia skali stosowania biologicznej ochrony upraw w Polsce. W obliczu przygotowań nowego modelu Wspólnej Polityki Rolnej UE i konieczności wdrożenia strategii „Europejski Zielony Ład” „od pola do stołu” oraz strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, wspieranie ochrony biologicznej jest szczególnie uzasadnione, ponieważ pozwala zmniejszyć zużycie chemicznych środków ochrony roślin i zagrożenia z nimi związane, powiększyć areał upraw ekologicznych i chronić różnorodność biologiczną. Zgodnie z wytycznymi komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 20.05.2020 r. (strategia „od pola do stołu”) UE będzie dążyć do sojuszy ekologicznych i współpracy międzynarodowej w zakresie agroekologii i różnorodności biologicznej i w swój projekt planu działania (załącznik komunikatu) wpisuje: *„zmianę odpowiednich rozporządzeń wykonawczych objętych ramami dotyczącymi środków ochrony roślin w celu ułatwienia wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin zawierających biologiczne substancje czynne”*. Zachęca także obywateli do szerokiej debaty na temat zrównoważonej polityki żywnościowej.

Również Krajowy Plan Działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin (2018-2022) promuje niechemiczne metody ochrony roślin, w tym metody biologiczne.

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom składamy petycję zmierzającą do poprawy obecnej sytuacji w zakresie wykorzystania biologicznych (wirusy, mikro- i makroorganizmy) oraz biotechnicznych (produkty procesów mikrobiologicznych, wyciągi z roślin, feromony) środków ochrony roślin w Polsce.

Nasze wieloletnie doświadczenie, jako zespołu naukowców i przedsiębiorców zaangażowanych w rozwój metod i rynku usług biologicznej ochrony roślin, zmusza nas do

zabrania głosu w tej pilnej sprawie wsparcia wdrażania na większą skalę biologicznej ochrony roślin.

Uzasadnienie

1. Pomimo dostępności środków ochrony biologicznej o potwierdzonej skuteczności i nowoczesnych technologii ich stosowania zarówno w uprawach pod osłonami, jak również w sadach, polowych uprawach warzyw, oraz rolniczych uprawach wielkoobszarowych, obecnie w Polsce metody biologiczne wykorzystywane są na stosunkowo niewielką skalę.

Sytuację tę można dobrze zilustrować na przykładzie zwalczania omacnicy prosowianki (*Ostrinia nubilalis*) – szkodnika upraw kukurydzy, malin, chmielu i innych grubołądgowych roślin. Szkodnik ten występuje masowo w Europie – w tym na całym obszarze Polski. Straty w uprawie kukurydzy (rzędu 70- 100% plonu) spowodowane żerowaniem gąsienic tego szkodnika to nie tylko bezpośrednie zmniejszenie zbiorów, ale i ich skażenie mykotoksynami. Pomimo wysokiej skuteczności dostępnych metod biologicznych przeciwko omacnicy prosowiance (65-96%) i kosztów zabiegów porównywalnych z kosztem użycia środków chemicznych, skala stosowania tej formy nie zwiększa się znacząco od 2013 roku. Obecnie w Polsce ochronę biologiczną (z wykorzystaniem np. kruszynka *Trichogramma sp.*) stosuje się zaledwie na 5 tys. ha – przy uprawach kukurydzy obejmujących ponad 1 mln ha [1300 tys. ha w 2020].

Obecnie na Polskim rynku znajduje się wiele biologicznych środków ochrony roślin zawierających bakterie, wirusy, grzyby i nicienie owadobójcze, o skuteczności porównywalnej z chemicznymi pestycydami, które są stosowane w różnych uprawach do zwalczania szkodliwych gąsienic, larw chrząszczy, mszyc, przędziorków i wielu innych agrofagów. Ponadto wśród zarejestrowanych pestycydów można odnaleźć szereg biologicznych fungicydów. Środki te stanowią jednak tylko 2% wśród wszystkich zarejestrowanych środków ochrony roślin, podczas gdy na świecie stanowią już 4% rynku pestycydów.

2. Producenci preparatów biologicznych i przedsiębiorstwa świadczące usługi ochrony upraw metodami biologicznymi, pomimo stosowania wyspecjalizowanych i skutecznych technologii nie są w stanie konkurować w skali promocji z koncernami produkującymi chemiczne środki ochrony roślin.
3. Wiedza rolników w kwestii ochrony biologicznej upraw jest wciąż mała, a propagowanie metod biologicznych niedostateczne. Upowszechnianie informacji w postaci sporadycznych artykułów w prasie rolniczej nie prowadzi do pożądaných skutków. Rolnicy często nie mają świadomości konieczności zachowania równowagi biologicznej w uprawach i stosując chemiczne środki ochrony ulegają presji rzekomo większej ich skuteczności.
4. Podsumowując, walory ochrony biologicznej upraw to:
 - nieinwazyjne i ekologicznie akceptowane preparaty biologiczne zastępujące środki ochrony chemicznej,
 - eliminacja obciążeń środowiska i niszczenia organizmów pożytecznych,

- brak pozostałości pestycydów w plonach,
- ograniczenie zjawisk uodporniania się szkodników i patogenów na środki ochrony,
- zwiększenie możliwości spełnienia założeń rolnictwa ekologicznego,
- umożliwienie zachowania i/lub zwiększenia bioróżnorodności w uprawach,
- wysokie bezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska.

Zdaniem Zespołu jedyną skuteczną zachętą dla rolników do stosowania zabiegów ochrony biologicznej będzie stworzenie krajowego programu wspierania zabiegów biologicznych – w formie dofinansowania – podobnego do programów wprowadzonych w innych krajach UE (jak np. w Czechach, Niemczech, Francji, Austrii, Słowacji czy Belgii) a także poza Unią (jak np. w Szwajcarii).

Wspieranie stosowania metod biologicznych przeciwko szkodnikom i chorobom roślin powinno obejmować dofinansowanie rolnikom zabiegów ochrony biologicznej.

W imieniu grupy instytucji i podmiotów od lat zaangażowanych w badania nad skutecznością metod biologicznej ochrony roślin, ulepszaniem ich oraz monitorowaniem i rozwojem rynku ochrony biologicznej roślin

